

Čitanski dženik

Čitanski dženik je na produkciju a jednanje orientowana wučbna metoda, kotraž šulerjam zmóžnja, so samostatnje, kreatiwnje a praktisce z literarnymi twórbami rozestajeć.

Předležacy čitanski dženik je za hornjoserbski přetožk knihi Antoine de Saint-Exupéry „Mały princ“ wudžěłany a je wužiwojomny za 6. lětnik serbskich wyšich šulow a serbskeho gymnazija. Čitanski dženik hodži so zarjadować do wuknjenskeho wobłuka „Swět dožiwić: Són a woprawdźitosć“.

a) Wuknjenski wobłuk: Swět dožiwić

podtema: Són a woprawdźitosć

Wuknjenski wobłuk „Swět dožiwić“ stuša do integratiwnych dźělow wučbneho plana za serbske wyše šule. Rozrjadowany je wón do wuknjenskich wobsahow: **wobknježić strategije spřistupnjenja teksta, přenjesć wědu ke krótkopřednoškam, naložować pisomne powědanje, dohlad zdobyć do dalších episkich tekstow, wobknježić strategije k spřistupnjenju episkich tekstow.** Čitanski dženik hodži so wužiwać we wobłuku wuknjenskeju wobsahow „naložować pisomne powědanje“ a „dohlad zdobyć do dalších episkich tekstow“, za kotryž móže so šěsć do sydom šulskich hodžinow wobličić. Tuta směrnica bazuje na kontinuowanym wuwučowanju po nowym wučbnym planje (přir. Wučbny plan – srjedźna šula. Serbšćina. 2004/2009, str. 17).

b) Zaměr čitanskeho dženika

Zaměr metody je, wotpowědnje kubłanskim standardam sčěhowace kompetency we wobłuku kompetencneho wobłuka pisanje dale wuwijać a skrućeć:

pisansku zamóžnosć wuwijać

- w derje čitajomnej rukopisnej formje pisać
- teksty zmysłej a adresatej wotpowěduju tworić a strukturuować

prawje pisać

- prawopisne a interpunkciske prawidła spisowneje rěče wobknježić

pisanski proces samostatnje planować a přewjesć

- pisanski plan nastajić
- pisomne nadawki w předpodatym času zdokonjeć
- pisanske formy wotpowědnje datemu nadawkej wužiwać
- teksty we wotpowědnej formje a wotpowěduju adresatej a zmysłej formulować
- wšelakore žórła informacijow wužiwać (internet, šulsku biblioteku)
- rozrjadowanje teksta přihotować (mindmap)

teksty pisać

- teksty we wšelakich tekstowych družinach produkować (wopisowanje, list, dialog, doporučenje)
- dźěłowe formy wotpowědnje za daty nadawk naložować
- swójske teksty originalnje a kreatiwnje wuhotować
- dialog přepisać
- swójske stejišćo prezentować a wopodstatnić

c) Didaktiska analiza

Čitanski dženik wopřija wosom nadawkow, kotrež maja šulerjo samostatnje wobdžělać:

- nadawk 1: Wo čim móhła kniha jednać?
 nadawk 2: Wo awtoru

nadawk 3:	Rysowanki
nadawk 4:	Planety
nadawk 5:	Comic
nadawk 6:	List
nadawk 7:	Přepisanje dialoga
nadawk 8:	Doporučenje knihi

Prěnej nadawkaj matej so zmištrować, prjedy hač su šulerjo knihu čitali. Dalše nadawki wobdžětaja šulerjo hakle po přečitanju cyteje knihi.

Samostatnje tworja šulerjo teksty k předpodatej literarneje předtoze a nałožuja z tym metody tworjaceho pisanja, kaž swobodne pisanje, pisanje k wobrazam, comic, cluster, mindmapping, přepisanje teksta abo pisanje fiktivneho lista. Prjedy hač šulerjo z metodu čitanskeho dženika džětaja, poda wučer wobsahowy ramik a mje-nuje nadawki, kotrež maja woni wobdžětać. Wučer sam dyrbi wo wobjimje čitanskeho dženika rozsudzić.

Metoda čitanskeho dženika zaruča diferencowanje we wučbje. Šulerjo sami postaja, w kotrym rjedže na-dawki wotdžětaja. Jednotliwe nadawki njesu ze sobu zwjazane, tak móže so tež wučer intensiwnišo z jednotliwymi šulerjemi zaběrać.

d) Hódnoćenje

Po zakónčenju džěta z čitanskim dženikom je móžno, někotre wuslědky šulerjow za kontrolu wužiwać. Tež džělnje wukony hodža so posudžować. Chce-li wučer cyłkowny čitanski dženik šulerjow kontrolować, móže jón po slědowacych kriterijach hódnoćić:

Wobsah	maks. dypki	twoje dypki
Šuler je wšitke nadawki spjelnił.	5	
Nadawki su dospołnje a wobšěrnje wobdžětane.	5	
Nadawki su po wobsahu prawje wotmołwjene.	5	
Prawopis		
Šuler je w cyłych sadach pisał.	3	
Šuler je na prawe gramatiske formy džiwał.	3	
Šuler je na prawopisne a interpunkciske prawidła džiwał.	3	
Wuhotowanje		
Šuler je porjadnje a dokładnje džětał.	2	
Šuler je porjadnje a čitajomnje pisał.	2	
Rysowanki šulerja su rjane a so k wobsaham hodža.	2	
Prěni začišč čitanskeho dženika přeswědča.	2	
cyłkownje	32	

Po zakónčenju džěta z čitanskim dženikom je trjeba jón wuhódnoćić. Sčěhowace prašenja su tu k pomocy:

- Powědaj, što sy noweho nawuknył/a!
- Što je ći wjeselo wobradžiło?
- Rozprawjej, hdže sy problemy měł/a!
- Powědaj, što so ći njeje lubiło!

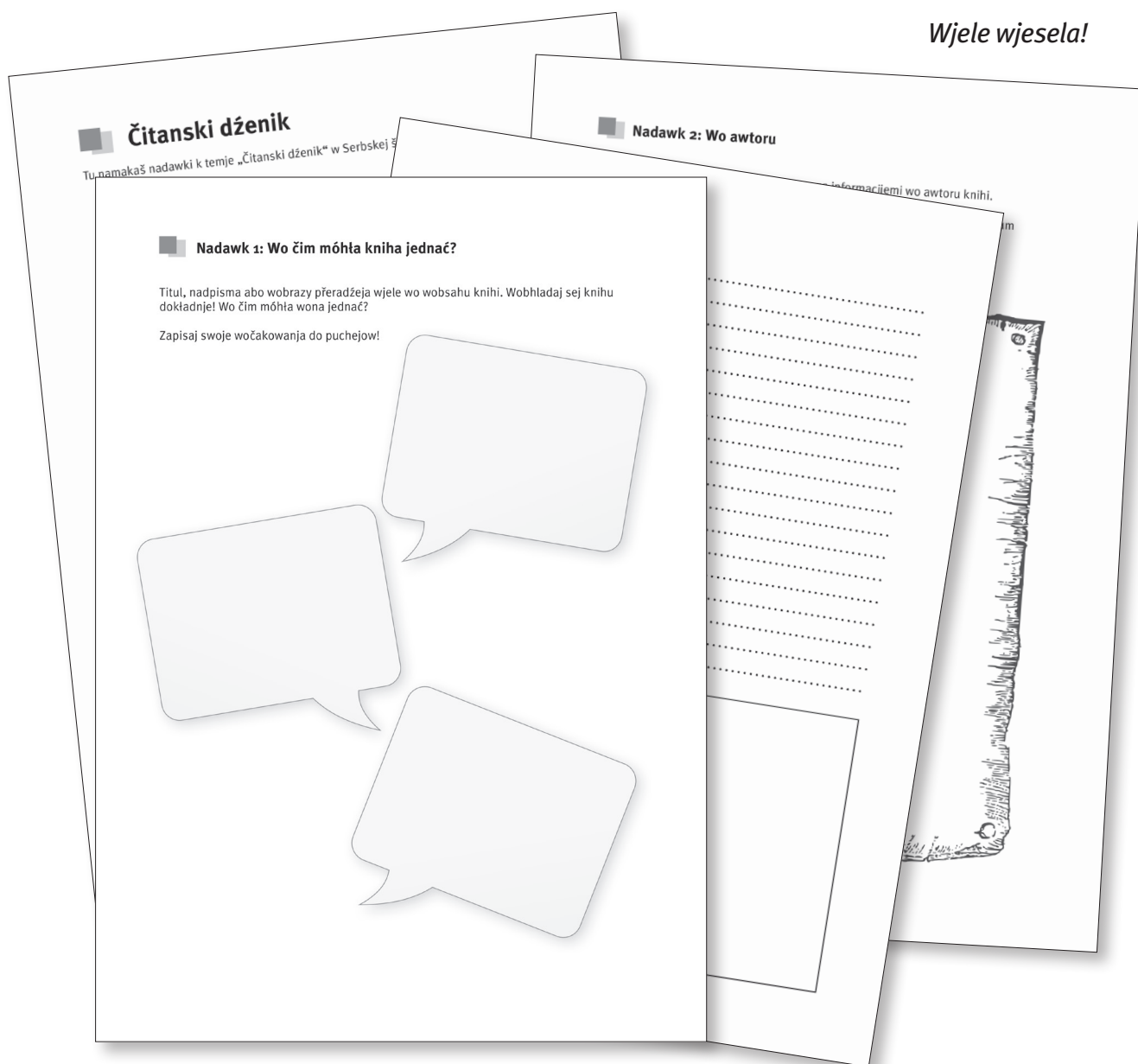
Kak ma so čitanski dženik zhotowić?

1. Wuhotuj zwjeršne łopjeno swojego čitanskeho dženika. Wone ma slědowace informacije wobsahować:
 - nadpismo: Mój čitanski dženik
 - titul a mjeno awtora knihi
 - twoje mjeno a rjadownju
 - wosobinski titulny wobraz

Čitanski dženik wobsteji z *dweju dźělow*.

2. Wobdźělaj přeni dźěl (přenjeji nadawkaj), přjedy hač knihu čitaš!
3. Wobdźělaj dalše nadawki (nadawki 3 do 8) hakle po tym zo sy cyłu knihu přečitaš/a!

Wjele wjesela!

Podate nadawki namakaš jako download w interneće pod:

<http://www.witaj-sprachzentrum.de/index.php/hsb/download/download-sule/download-sule-hornjoserbsce>